

VLADA REPUBLIKE SLOVENIJE
GENERALNI SEKRETARIAT
gp.gs@gov.si

Številka: 007-304/2010
Datum: 16. 2. 2011

Zadeva: Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o finančnih zavarovanjih – EVA (2010-2011-0063) – skrajšani postopek – Obvestilo o uskladitvi

1. Predlog sklepov vlade

Na podlagi 2. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 - uradno prečiščeno besedilo, 109/08 in 38/10 – ZUKN) je Vlada Republike Slovenije na seji dne sprejela naslednji sklep:

"1. Vlada Republike Slovenije je določila besedilo predloga zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o finančnih zavarovanjih – EVA 2010-2011-0063 in ga predloži Državnemu zboru Republike Slovenije v obravnavo.

2. Vlada Republike Slovenije predlaga Državnemu zboru Republike Slovenije, da Zakonodajno pravna služba Državnega zbora Republike Slovenije pripravi uradno prečiščeno besedilo Zakona o finančnih zavarovanjih."

2a. Osebe, odgovorne za strokovno pripravo in usklajenost gradiva:

- Boštjan Škrlec, državni sekretar na Ministrstvu za pravosodje,
- Andreja Lang, generalna direktorica na Ministrstvu za pravosodje.

2.b Predstavniki vlade, ki bodo sodelovali pri delu Državnega zbora:

- Aleš Zalar, minister za pravosodje,
- Boštjan Škrlec, državni sekretar na Ministrstvu za pravosodje,
- Andreja Lang, generalna direktorica na Ministrstvu za pravosodje.

3. Gradivo se sme objaviti na svetovnem spletu: DA

4.a Predlog za obravnavo predloga zakona po nujnem oziroma skrajšanem postopku v Državnem zboru RS z obrazložitvijo razlogov:

V skladu z 142. členom Poslovnika Državnega zbora se predlaga obravnava predloga zakona v skrajšanem postopku saj gre za manj zahtevne uskladitve zakona s pravom Evropske unije.

4.b Predlog za skrajšanje poslovnih rokov z obrazložitvijo razlogov:

Predlagamo, da pristojni odbor Vlade gradivo obravnava na seji dne 15.2. 2011 in Vlada RS na seji 17.2. 2011.

5. Kratek povzetek gradiva:

Glavni cilji predloga zakona so jasno definirati subjekte in področje uporabe bančnih posojil kot sredstev finančnega zavarovanja v skladu z Direktivo 2009/44/ES o spremembi Direktive 98/26/ES o dokončnosti poravnave pri plačilih in sistemih poravnave vrednostnih papirjev in Direktive 2002/47/ES o dogovorih o finančnem zavarovanju glede povezanih sistemov in kreditnih zahtevkov, odprava formalnih pogojev, ki ovirajo večjo uporabo bančnega posojila kot sredstva finančnega zavarovanja, urediti način realizacije bančnega posojila kot sredstva finančnega zavarovanja in zagotoviti jasnost in transparentnost na področju bančnih posojil, kot sredstev finančnega zavarovanja.

6. Obrazložitev uskladitve gradiva:

V gradivu je upoštevana redakcijska pripomba Službe Vlade za zakonodajo in v uvodni obrazložitvi predloga zakona ločeno obrazloženi cilji, načela in poglobitve rešitve predloga zakona.

6. Presoja posledic

a)	na javnofinančna sredstva v višini, večji od 40 000 EUR v tekočem in naslednjih treh letih	NE
b)	na usklajenost slovenskega pravnega reda s pravnim redom Evropske unije	NE
c)	administrativne posledice	NE
č)	na gospodarstvo, posebej na mala in srednja podjetja ter konkurenčnost podjetij	NE
d)	na okolje, kar vključuje tudi prostorske in varstvene vidike	NE
e)	na socialno področje	NE
f)	na dokumenta razvojnega načrtovanja:	NE
	- na nacionalne dokumente razvojnega načrtovanja,	
	- na razvojne politike na ravni programov po strukturi razvojne klasifikacije programskega proračuna	
	- na razvojne dokumente Evropske unije in mednarodnih organizacij	

7.b Predstavitev ocene finančnih posledic, nižjih od 40 000 EUR

Predlog zakona nima finančnih posledic.

8. Predstavitev sodelovanja javnosti

Gradivo je bilo predhodno objavljeno na spletni strani predlagatelja

DA

Datum objave: 7. 1. 2011

V razpravo so bili vključeni predstavniki strokovne javnosti:

- Ministrstvo za finance
- Banka Slovenije
- Združenje Bank Slovenije.
- Primerjalno pravni inštitut pri Pravni fakulteti v Ljubljani

9. Predstavitev medresorskega usklajevanja:

Gradivo je bilo v okviru strokovnega usklajevanja posredovano:

- Banki Slovenije
- Združenju Bank Slovenije
- Ministrstvu za finance
- Inštitutu za primerjalno pravo pri Pravni fakulteti v Ljubljani.

Gradivo je bilo v okviru medresorskega usklajevanja posredovano:

- Ministrstvu za finance
- Ministrstvu za gospodarstvo
- Ministrstvu za javno upravo
- Službi Vlade za zakonodajo.

Datum pošiljanja:

V strokovno usklajevanje je bilo gradivo posredovano 7. 1. 2011, v medresorsko pa 21.1. 2011.

Gradivo je usklajeno:

v celoti z Ministrstvom za finance, Ministrstvom za gospodarstvo, Ministrstvom za javno upravo in Združenjem bank Slovenije;

v pretežnem delu z Banko Slovenije, upoštevane so vse pripombe, ki se nanašajo na področje, ki ga ureja Zakon o finančnem zavarovanju. Ni pa upoštevan predlog, da se v predlogu zakona ureja tudi materija Zakona o Banki Slovenije;

v celoti s Službo Vlade za zakonodajo glede redakcijskih predlogov, vsebinskih predlogov služba ni imela.

10. Gradivo je lektorirano NE

11. Zahteva predlagatelja za

a)	obravnavo neusklajenega gradiva	NE
b)	za nujnost obravnave	NE
c)	obravnavo gradiva brez sodelovanja javnosti	NE

12. Pri pripravi gradiva so bile upoštevane zahteve iz Resolucije o normativni dejavnosti DA

13. Gradivo je uvrščeno v delovni program vlade DA

14. Gradivo je pripravljeno na podlagi sklepa vlade št. ... z dne ...

Aleš ZALAR
minister

PRILOGA:

- jedro gradiva

PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O FINANČNIH ZAVAROVANJIH – SKRAJŠANI POSTOPEK**I. UVOD****1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJETJE ZAKONA**

Razlog za sprejem Zakona o finančnih zavarovanjih¹ (v nadaljnjem besedilu ZFZ) je bil v implementaciji Direktive 2002/47/EC o dogovorih o finančnem zavarovanju (Directive 2002/47/EC of the European Parliament and of the Council of 6 June 2002 on financial collateral arrangements, UL L št. 168 z dne 27.6.2002, v nadaljnjem besedilu Direktiva 2002/47/ES).

Implementacija Direktive 2002/47/ES je vodila v določitev posebnih pravil glede finančnih zavarovanj terjatev med določenimi subjekti na finančnih trgih Unije. Finančno zavarovanje predstavljajo sredstva, ki jih posojilodajalec da posojilodajalcu, da bi zmanjšal tveganje finančne izgube za posojilodajalca, če posojilodajalec ne bi izpolnil obveznosti do posojilodajalca. Zavarovanje se vse več uporablja v vseh vrstah transakcij, vključno s transakcijami na kapitalskih trgih, v sektorju zakladništva in pri financiranju, plačilih in klirinških sistemih ter splošnih bančnih posojilih.

Glavni cilj Direktive 2002/47/ES je bil ustvariti enoten pravni okvir EU za (čezmejno) uporabo finančnega zavarovanja in tako odpraviti večino formalnih pogojev, ki tradicionalno veljajo za dogovore o zavarovanju. Kot sredstva finančnih zavarovanj Direktiva 2002/47/ES določa finančne instrumente in gotovino. Zasleduje cilj vzpostavitve povezanega in učinkovitega finančnega trga, ki naj bi neposredno prispevala k večji gospodarski rasti in posledično nastajanju novih delovnih mest v Uniji. Opredeljuje način sklepanja finančnih zavarovanj v obliki finančnih instrumentov ali gotovine, s ciljem olajšati dostop do finančnih sredstev ter obenem znižati ceno obratnega kapitala na finančnih trgih Unije. S tem se želi doseči večja stopnja (pravne) varnosti posojilodajalcev (poplačilo s finančnim zavarovanjem) in znižanje stroškov posojilodajalcem.

Republika Slovenija je Direktivo 2002/47/ES prenesla v notranji pravni red s sprejemom ZFZ. Način implementacije, za katerega se je odločila Republika Slovenija, je bil sprejetje posebnega zakona, saj je ta način preglednejši kot sprememba oziroma dopolnitev posameznih področnih zakonov (v naši zakonodaji so bili namreč v nasprotju z zahtevami direktive Obligacijski zakonik, Stvarnopravni zakonik, Zakon o nematerializiranih vrednostnih papirjih, Zakon o finančnem poslovanju in postopkih zaradi insolventnosti in prisilni poravnavi ter še nekateri ostali področni zakoni). Tudi primerjalno pravno so države zahteve Direktive 2002/47/ES uredile v posebnih, samostojnih zakonih.

ZFZ je Državni zbor sprejel 22. aprila 2004, veljati pa je začel 1. maja 2004. Do sedaj je bil ZFZ noveliran enkrat, in sicer z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o finančnih zavarovanjih², s katerim je bil ob ocenjenih prednostih metode sklada Banki Slovenije kot

¹ Uradni list RS, št. 47/2004.

² Uradni list RS 68/2006.

nacionalni centralni banki države evra omogočeno uporabljanje te metode tako za zavarovanje denarne politike in posojila čez dan.

V zadnjih letih so nove vrste sredstev, kot so bančna posojila ali "t.i. credit claim", postali pomemben vir za rastoče operacije zavarovanja na finančnih trgih. Za zavarovalne kreditne operacije na finančnih trgih ali za namene centralne banke so postala bančna posojila pomembna nova sredstva zavarovanja. Svet ECB se je odločil, da bo za kreditne operacije Eurosistema s 1. januarjem 2007 kot primerno vrsto zavarovanja uvedel tudi bančna posojila.

Na podlagi tako ugotovljenih razmer sta Evropski parlament in Svet Evropske Unije dne 6. maja 2009 sprejela Direktivo 2009/44/ES o spremembi Direktive 98/26/ES o dokončnosti poravnave pri plačilih in sistemih poravnave vrednostnih papirjev in Direktive 2002/47/ES o dogovorih o finančnem zavarovanju glede povezanih sistemov in kreditnih zahtevkov (v nadaljnjem besedilu: SFD/FCD Direktiva). SFD/FCD Direktiva tako spreminja dve področji, in sicer prvo je področje, ki se nanaša na dokončnost poravnave pri plačilih in sistemih poravnave vrednostnih papirjev. To področje je zakonodajalec že uredil (in posledično implementiral rešitve SFD/FCD Direktive) v Zakonu o trgu finančnih instrumentov, in sicer v delu, ki se nanaša na vsebino sprememb Direktive 98/26/ES, katere cilj je olajšati uporabo bančnih posojil kot zavarovanj, zagotoviti stabilnost sistemov poravnave in izboljšati oziroma povečati pravno gotovost. Direktiva 98/26/ES je določila ureditev, v okviru katere se domačim in tujim udeležencem pri plačilnih sistemih in sistemih poravnave vrednostnih papirjev zagotavljata dokončnost prenosnih nalogov in medsebojnega poračunavanja ter izvršljivost dodatnega jamstva. Uporaba te direktive je pokazala določene pomanjkljivosti, ki so z SFD/FCD Direktivo razjasnjene in poenostavljene. Pojasnjen je npr. pojem interoperabilnega sistema, odgovornost upravljavcev sistemov, delovnega dne, sistema, opredeljen trenutek nepreklicnosti nalogov itd. Z uporabo bančnih posojil se bi povečal nabor razpoložljivih finančnih zavarovanj, nadaljnja uskladitev na področju plačilnih sistemov in sistemov poravnave vrednostnih papirjev pa bi nadalje prispevala k enakim konkurenčnim pogojem med kreditnimi institucijami v vseh državah članicah. Drugo področje sprememb, ki jih direktiva prinaša, pa se nanaša na področje finančnih zavarovanj.

Glavna novost in sprememba na področju finančnih zavarovanj je širitev seznama sredstev oziroma predmetov finančnega zavarovanja. SFD/FCD Direktiva razširja stvarno področje veljave finančnih zavarovanj še na denarne terjatve, ki izhajajo iz pogodbe, v kateri kreditna institucija³ odobri denarna sredstva (t.i. bančno posojilo). Druga novost in sprememba SFD/FCD Direktive pa je zahteva po odpravi formalnih pogojev za vzpostavitev finančnega zavarovanja katerega predmet je bančno posojilo, z namenom vzpostavitve enotnega okvira v državah članicah glede uporabe bančnih posojil kot sredstva finančnega zavarovanja.

Večina držav članic že v svojih nacionalnih ureditvah dopušča, da se bančna posojila uporabijo za zavarovanje terjatev, med njimi tudi Slovenija. S 1. 1. 2007 so namreč bančna posojila tudi v Sloveniji postala primerno sredstvo za zavarovanje terjatev. Za uporabo bančnih posojil je Banka Slovenija vzpostavila register bančnih posojil (natančneje register finančnega premoženja), v katerega se vpisujejo (tudi) podatki o posojilih, ki se lahko uporabljajo za zavarovanje terjatev v korist Evrosistema.

Glavni razlog sprejetja SFD/FCD Direktive ni zgolj v določitvi novega predmeta zavarovanja, ampak predvsem v zagotovitvi enakih pogojev in odpravi nacionalnih ovir pri vzpostavitvi zavarovanja terjatev s bančnim posojilo. V različnih državah članicah so zahtevani različni

³ Kot opredeljena v členu 4(1) Direktive 2006/48/ES, vključno z institucijami navedenimi v členu 2 te direktive.

(formalni) pogoji za vzpostavitev in veljavnost (forma ad valorem) te oblike finančnega zavarovanja, ali pa se zahtevajo kot dokazilo o sklenitvi takšnega zavarovanja (forma ad probationem). To je ena od glavnih ovir pri učinkoviti rabi bančnih posojil, kot sredstev zavarovanja. Mnoge države članice (npr. Finska, Grčija, Irska, Luksemburg, Nizozemska) zahtevajo obvezno predhodno obveščanje dolžnika (bančnega posojila), druge vežejo veljavnost na registracijo, t.i. registracijski sistem (npr. Francija, Nemčija, Portugalska, Velika Britanija). Vsi ti formalni pogoji manjšajo zanimanje za uporabo tega instituta. Namen SFD/FCD Direktiva je ravno v zagotovitvi, da mobiliziranje kreditnih zahtevkov oziroma bančnih posojil ne more biti razveljavljeno zaradi tega ker ni bilo registrirano, ali pa ker dolžnik bančnega posojila o tem ni bil obveščen. Direktiva ne prepoveduje državam članicam same možnosti akta registracije ali obveščanja dolžnika, vendar pa ta dejanja ne smejo biti konstitutivnega pomena ali odločilnega pomena in bi ob morebitni neizpolnitvi teh pogojev lahko to vodilo v razveljavitev finančnega zavarovanja. Povsem dopustno je ohranjanje zahteve po registraciji in obveščanju, vendar ne za namene veljavnosti transakcije, ampak zgolj z vidika obveščenosti in publicitete.

Slovenski pravni red že dopušča, da se kot predmet zavarovanja uporabijo tudi terjatve. Splošno ureja to področje Stvarnopravni zakonik⁴ (SPZ) in sicer v okviru pravice na terjatvi⁵ in pa v okviru določb, ki urejajo prenos v zavarovanje (urejeno v okviru VIII. dela SPZ); ta v drugem pododdelku ureja tudi odstop terjatve v zavarovanje, t.i. fiduciarno cesijo⁶. Že v skladu z navedenimi pravili je lahko predmet zavarovanja vsaka prenosljiva premoženjska vrednost. Tako ZFZ kot tudi predlog zakona ne prinaša novih oblik zavarovanja terjatev, ampak oblike, ki izhajajo iz splošnih pravil, prilagaja zahtevam SFD/FCD Direktive in njenim spremembam.

2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1 Cilji

Glavni cilj predlaganih sprememb je prenos SFD/FCD Direktive v notranji pravni red. Kot obrazloženo v prejšnjem poglavju v Republiki Sloveniji že obstoji možnost zavarovanja terjatve (vendar zgolj za določene subjekte, in sicer za bančna posojila, ki služijo za zavarovanje obveznosti do Banke Slovenije, Evropske centralne banke in nacionalnih centralnih bank držav članic Evropskega sistema centralnih bank) z bančnim posojilom. Predlagane spremembe bodo omogočile lažja in enotna zavarovanja z bančnim posojilom, ki je po veljavni ureditvi omejeno z izpolnitvijo določenih pogojev, ki se nanašajo na subjekte, terjatev in pa tudi način zavarovanja.

Cilji predloga zakona so tako naslednji:

- jasno definirati subjekte in področje uporabe bančnih posojil kot sredstev finančnega zavarovanja;
- v skladu z direktivo odpraviti formalne pogoje, ki ovirajo večjo uporabo bančnega posojila kot sredstva finančnega zavarovanja;
- urediti način realizacije bančnega posojila kot sredstva finančnega zavarovanja;
- zagotoviti jasnost in transparentnost na področju bančnih posojil kot sredstva finančnega zavarovanja.

⁴ Uradni list RS, št.87/2002.

⁵ 178. in naslednji členi SPZ.

⁶ 207. do 210. člen SPZ.

2.2 Načela

Predlog zakona zgolj spreminja in prilagaja obstoječa pravila za ustanovitev in kasnejšo realizacijo novega sredstva finančnih zavarovanj. Že veljavni ZFZ glede na ozek krog stvarnega učinkovanja ne vsebuje splošnih pravil in načel, zato tudi predlog zakona v ničemer ne spreminja in ne posega na to področje.

2.3 Poglavitne rešitve

Glede na dejstvo, da je Republike Slovenija kot sredstvo implementacije Direktive 2002/47/EC sprejela nov, poseben zakon, je najprimerneje tudi za implementacijo SFD/FCD Direktive noveliranje tega zakona. Z vidika jasnosti in sistematičnosti pravnega reda je najprimerneje, da so vse oblike finančnih zavarovanj urejene na enem mestu. Predlog zakona tako posledično spreminja ZFZ v delu, kjer ta ureja sredstva finančnih zavarovanj in njihovo uresničevanje. Razširja nabor finančnih zavarovanj še na bančna posojila oziroma kreditne zahtevke, ki iz njih izvirajo. Uporaba dodatnega oziroma novega nabora sredstev zavarovanja in hkrati lažji in enotni pogoji za pridobitev tega sredstva zavarovanja, bodo vodila k intenzivnejši konkurenci na tem področju in posledično boljši dostopnosti kreditov tako na državni ravni kot na ravni Unije. Koristi bodo občutili tako potrošniki kot tudi dolžniki.

Bančno posojilo kot sredstvo zavarovanja SFD/FCD Direktiva obravnava enako kot ostala finančna zavarovanja. Edini odstop od preostalih finančnih zavarovanj je pri uporabi finančnega zavarovanja za čas njenega trajanja. V šestem odstavku 5. člena SFD/FCD Direktiva določa, da se ta člen ne uporablja za bančna posojila. Bančna posojila namreč niso zamenljiva, kot je gotovina ali finančni instrumenti. Uporabniku zavarovanja, ki izvaja pravico do uporabe, ne more vrniti enakovrednega zavarovanja dajalcu zavarovanja ob koncu transakcije. Iz tega razloga predlog zakona tako glede ustanovitve, predvsem pa glede načina uresničevanja ustanovljenega finančnega zavarovanja v vseh pogledih ne enači bančnih posojil z preostalima predmetoma finančnega zavarovanja (finančni instrumenti in gotovina).

Predlog zakona tako glede načina pridobitve kot tudi uresničevanja ustanovljenega finančnega zavarovanja smiselno umešča bančna posojila v že obstoječe določbe ZFZ. Spremembe in dopolnitve zakona se tako v pretežni meri nanašajo na prilagoditev novega sredstva zavarovanja notranji pravni ureditvi in uskladitvi z že veljavnimi instituti.

Predlog zakona v celoti prevzema definicijo bančnega posojila kot ga določa sprememba direktive, vendar pa izkorišča "opt-out" klavzulo, ki jo ponuja direktiva in kot predmet zavarovanja izključuje bančna posojila, kjer je dolžnik potrošnik, kot je opredeljen v členu 3(a) Direktive 2008/48/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. aprila 2008 o potrošniških kreditnih pogodbah, razen ko je uporabnik zavarovanja ali dajalec zavarovanja takšnih bančnih posojil ena od institucij naštetih v drugi točki prvega odstavka 2. člena zakona. Razlog za takšno odločitev je v dodatnem varovanju položaja in izpostavljenosti potrošnika v pravnem prometu. Druge predlagane spremembe pa se v glavnem nanašajo zgolj na zastarelo sklicevanje direktiv Skupnosti, ki so jih nadomestile druge direktive.

Glede na dejstvo, da SFD/FCD Direktiva zahteva odpravo formalnih pogojev in da ne nalaga obveznost ustanovitve posebnega registra, se predlagatelj ni odločil za oblikovanje posebnega registra, katerega narave in vpis bi bil zgolj deklaratorne narave in z namenom publicitete. Interesi dolžnika so še vedno varovani z obveščanjem dolžnika posojila, ki je predmet zavarovanja. SFD/FCD Direktiva namreč zahteva zgolj, da obvestilo dolžnika ne sme biti

konstitutivni pogoj za ustanovitev finančnega zavarovanja, njeno učinkovanje pa se lahko veže na obvestilo dolžnika. Nadalje upošteva, da predlog zakona izkorišča "opt-out" klavzulo in da posojila, dana potrošnikom ne morejo biti predmet finančnega zavarovanja je razlogov za dodatno varovanje dolžnikov še manj, saj bodo dolžniki iz bančnih posojil poslovni subjekti in subjekti javnega sektorja za katere se zahteva večja stopnja skrbnosti pri nastopanju v pravnem prometu in seznanjenost s tveganji, ki jih prinaša njihovo poslovanje. Tudi glede varovanja položaja tretjih oseb je treba upoštevati, da bodo zavarovanja s posojili po predlogu zakona uporabljala le velika podjetja, udeleženci finančnih trgov in nekateri subjekti javnega sektorja. Nadalje je treba upoštevati, da SFC/FCD direktiva izredno zahteva, da se finančna zavarovanje v smislu zavarovanja z bančnim posojilom ustanovi zunaj registrsko, zato ni nujno, da bodo vsa zavarovanja tudi registrirana.

4. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

Predlog zakona nima posledic za državni proračun in druga javna finančna sredstva.

5. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

/

6. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOST PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

Že analiza prenosa Direktive 2002/47/ES je pokazala, da je večina evropskih držav, kljub temu, da gre za harmonizacijski instrument Direktivo prenesla unificirano in sicer s sprejetjem novih (specialnih) zakonov in tako specialno ureditev področja finančnih zavarovanj, skorajda v celoti prevzelo besedilo direktive. Ker rok za prenos Direktive poteče 31. 12. 2010 oziroma za začetek uporabe 30. 6. 2011, druge države članice še niso sprejele predpisov, potrebnih za prenos direktive v svoj pravni red, temveč so v postopku njihovega sprejemanja. Prav tako SFD/FCD Direktiva ne daje veliko možnosti diskrecije, zato pomembnejših razlik glede te ureditve med ureditvijo v drugih državah članicah Evropske Unije ni pričakovati. Tri države članice – Češka, Francija in Švedska – na seznamu sredstev, ki jih uporabljajo za zavarovanje v skladu z Direktivo 2002/47/ES, navajajo nekatere vrste terjatev, kot so bančna posojila ali drugi zahtevki. Tako so na področju svojih pristojnosti razširile materialno področje uporabe direktive. Češka je v nacionalno zakonodajo vključila bančna posojila. Francija je prav tako vključila zahtevke in različne pravice, če so te prenosljive. Švedska je v nacionalno zakonodajo vključila denarna posojila. Bančna posojila se ob upoštevanju pravnih pogojev prav tako lahko prenesejo v zavarovanje v nekaterih drugih državah članicah. Mogoče pa je sklepati, da bo večina držav v celoti prevzela rešitve in ureditev v direktivi, saj predmetna direktiva zgolj spreminja in dopolnjuje že obstoječo podlago, ki jo je vzpostavila Direktiva 2002/47/ES.

6.1 Prilagojenost predlagane ureditve pravu Evropske unije

Predlagane spremembe in dopolnitve zakona so predmet usklajevanja z evropskim pravnim redom. Z njimi se v naš pravni red prenašajo določbe Direktive 2009/44/ES Evropskega parlamenta in sveta z dne 6. maja 2009 o spremembi Direktive 98/26/ES o dokončnosti poravnave pri plačilih in sistemih poravnave vrednostih papirjev in Direktive 2002/47/ES o dogovorih o finančnem zavarovanju glede povezanih sistemov in bančnih posojil.

7. DRUGE POSLEDICE, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

7.1 Administrativne in druge posledice

a) v postopkih oziroma poslovanju javne uprave ali pravosodnih organov:

Predlog zakona ne bo imel tovrstnih posledic.

b) pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov:

Predlog zakona ne bo imel tovrstnih posledic.

7.2 Presoja posledic na okolje, ki vključuje tudi prostorske in varstvene vidike

Predlog zakona ne bo imel tovrstnih posledic.

7.3 Presoja posledic na gospodarstvo

Predlog zakona ne bo imel tovrstnih posledic.

7.4 Presoja posledic na socialnem področju

Predlog zakona ne bo imel tovrstnih posledic.

7.5 Presoja posledic na dokumente razvojnega načrtovanja

Predlog zakona ne bo imel tovrstnih posledic.

7.6 Izvajanje sprejetega predpisa

a) Predstavitev sprejetega zakona

Izhodišča in predlagane rešitve so bile že v fazi priprave in usklajevanja predloga zakona pred sprejemom na Vladi Republike Slovenije predstavljene strokovni javnosti: Banka Slovenije, Združenje bank, Ministrstvo za finance kot tudi širši javnosti s predstavitvijo na spletni strani Ministrstva za pravosodje.

b) Spremljanje izvajanja sprejetega predpisa

7.7 Druge pomembne okoliščine v zvezi z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona

/

II. BESEDILO ČLENOV

1. člen

V Zakonu o finančnem zavarovanju (Uradni list RS, št. 81/06- uradno prečiščeno besedilo) se prvi odstavek 1. člena spremeni tako, da se glasi:

"(1) Ta zakon v skladu z Direktivo 2002/47/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 6. junij 2002 o dogovorih o finančnem zavarovanju (UL L št. 168 z dne 27. 6. 2002, str. 43; v nadaljnjem besedilu Direktiva 2002/47/ES), zadnjič spremenjeno z Direktivo 2009/44/ES Evropskega parlamenta in sveta z dne 6. maja 2009 o spremembi Direktive 98/26/ES o dokončnosti poravnave pri plačilih in sistemih poravnave vrednostih papirjev in Direktive 2002/47/ES o dogovorih o finančnem zavarovanju glede povezanih sistemov in bančnih posojil (UL L št. 146 z dne 10. 6. 2009, str. 37), določa posebna pravila, ki veljajo za finančna zavarovanja terjatev, sklenjena med določenimi subjekti na finančnih trgih."

2. člen

V prvem odstavku 2. člena se v 2. točki besedilo "v smislu člena 1/(19) Direktive 2000/12/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 2. marca 2000 o začetku opravljanja in opravljanja dejavnosti kreditnih institucij (UL L št. 126 z dne 26.5.2000, z vsemi spremembami)" nadomesti z besedilom "iz 20. točke pododdelka 4.2 dela 1 Priloge VI Direktive 2006/48/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. junija 2006 o začetku opravljanja in opravljanja dejavnosti kreditnih institucij (UL L 177 z dne 30. 6. 2006, str. 1; v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2006/48/ES)."

V 3. točki se prva, druga in tretja alineja spremenijo tako, da se glasijo:

- " – Kreditne institucije v smislu (1) točke 4. člena Direktive 2006/48/ ES Evropskega parlamenta in Sveta dne 14.junija 2006, vključno z institucijami, opredeljenimi v 2 členu te direktive;
- Investicijska podjetja v smislu 1 točke prvega odstavka 4. člena Direktive 2004/39/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. aprila 2004 o trgih finančnih instrumentov in o spremembah direktiv Sveta 85/611/EGS, 93/6/EGS in Direktive 2000/12/ES Evropskega parlamenta in Sveta ter o razveljavitvi Direktive Sveta 93/22/EGS (UL L 145 z dne 30. 4. 2004, str. 1);
- Finančne institucije v smislu (5) točke 4. člena Direktive 2006/48/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. junija 2006;"

V drugem odstavku se v 3. točki beseda "banka" nadomesti z besedilom "kreditna institucija".

8. točka se spremeni tako, da se glasi:

"8. Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije, Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, Slovenska odškodninska družba, Kapitalska družba, Slovenski izvozni in razvojni banki oziroma pooblaščen institucija po Zakonu o slovenski izvozni in razvojni banki (Uradni list RS, št. 56/08 in 20/09), druge gospodarske družbe in skladi, katerih ustanovitelj je Republika Slovenija;"

3. člen

3. člen se spremeni tako, da se glasi:

"3. člen

Posamezni izrazi, uporabljeni v tem zakonu, imajo za potrebe tega zakona naslednji pomen:

1. Finančno zavarovanje je prenos finančnega instrumenta, gotovine ali bančnega posojila v zavarovanje, ali zastavna pravica na finančnem instrumentu, gotovini ali bančnem posojilu;
2. Finančni instrument so delnice in drugi vrednostni papirji, obveznice in drugi dolžniški vrednostni papirji, namenjeni trgovanju na kapitalskem trgu; serijski vrednostni papirji, ki jih izda posamezen izdajatelj delnic ali obveznic, in ki dajejo imetniku oblikovalno upravičenje do odkupa, prodaje ali zamenjave teh vrednostnih papirjev za druge vrednostne papirje izdajatelja, in z uresničitvijo katerega je med imetnikom in izdajateljem sklenjena pogodba o odkupu, prodaji ali zamenjavi teh vrednostnih papirjev (razen plačilnih instrumentov), vključno s prenosljivimi kuponi vzajemnih skladov, instrumenti denarnega trga, dolžniški papirji, ki jih izdaja Banka Slovenije in vse ostale pravice in upravičenja v zvezi z zgoraj omenjenimi finančnimi instrumenti;
3. Gotovina pomeni denar, nakazan na račun v katerikoli valuti, ali podobne zahtevke za izplačilo denarja, kot so depoziti na denarnem trgu;
4. Bančno posojilo pomeni denarne terjatve, ki izhajajo iz pogodbe, v katerih kreditna institucija iz 2. člena tega zakona odobri denarna sredstva v obliki posojila. Bančna posojila, kjer je dolжник potrošnik, v smislu (a) točke 3. člena Direktive 2008/48/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. aprila 2008 o potrošniških kreditnih pogodbah in razveljavitvi Direktive Sveta 87/102/EGS (UL L 133 z dne 22.5.2008, str. 66), razen ko je uporabnik zavarovanja ali dajalec zavarovanja takšnih bančnih posojil ena od oseb navedenih 2. točki prvega odstavka 2. člena tega zakona, ne morejo biti predmet finančnega zavarovanja po tem zakonu;
5. Prenos gotovine, finančnega instrumenta ali bančnega posojila v zavarovanje je finančno zavarovanje, pri katerem pravica na finančnem instrumentu, gotovina ali bančno posojilo v času trajanja zavarovanja preide iz dajalca finančnega zavarovanja na prejemnika finančnega zavarovanja;
6. Zastavna pravica na finančnem instrumentu, gotovini ali bančnem posojilu je finančno zavarovanje, pri katerem pravica na finančnem instrumentu, gotovina ali bančno posojilo v času trajanja zavarovanja ostane dajalcu finančnega zavarovanja, prejemnik zavarovanja pa pridobi zastavno pravico;
7. Pogodba o finančnem zavarovanju je dogovor, s katerim se dajalec finančnega zavarovanja zaveže ustanoviti zastavno pravico na finančnem instrumentu, gotovini ali bančnem posojilu ali pa prenesti svojo pravico na finančnem instrumentu, gotovino ali bančno posojilo v zavarovanje v korist prejemnika zavarovanja;
8. Zagotovitev finančnega zavarovanja pomeni opravo tistih dejanj, ki so potrebna za ustanovitev zastavne pravice na finančnem instrumentu, gotovini ali bančnem posojilu ali za prenos finančnega instrumenta, gotovine ali bančnega posojila v zavarovanje v korist prejemnika finančnega zavarovanja;
9. Nadomestni predmet pomeni v primeru zavarovanj, katerih predmet je gotovina, plačilo iste vsote denarja v isti valuti, v primeru zavarovanj, katerih predmet so finančni instrumenti, pa zagotovitev finančnih instrumentov istega izdajatelja ali dolžnika, iste emisije ali razreda, enake nominalne vrednosti, v katerih so inkorporirane enake pravice. Če so s pogodbo o finančnem zavarovanju določene druge premoženjske pravice, ki se morajo ob nastopu določenih okoliščin zagotoviti namesto v zavarovanje danih finančnih instrumentov, se tudi zagotovitev teh premoženjskih pravic šteje za nadomestni predmet;
10. Pogoji za izvršitev zavarovanja nastanejo z neizpolnitvijo pogodbe ali drugim podobnim dogodkom, dogovorjenim med strankama ali določenim z zakonom, z nastopom katerega pridobi prejemnik finančnega zavarovanja pravico do unovčenja finančnega zavarovanja,

prilastitve finančnega zavarovanja ali zaradi katerega nastopijo posledice pogodbeno dogovorjenega pobota zaradi predčasnega prenehanja (close-out netting);

11. Zavarovanje izpolnitve obveznosti je zavarovanje, dano na podlagi pogodbe o finančnem zavarovanju in se lahko v skladu s tem zakonom nanaša na sedanje, bodoče, pogojne, nepogojne, zapadle ali odložene obveznosti, ne glede na to, ali izvirajo iz enega ali več pogodbenih razmerij, obveznosti tretjih oseb, obveznosti, ki so določene ali določljive po vrsti in pa občasne obveznosti, ki zapadejo v določenih časovnih presledkih;

12. Dogovor o pobotu zaradi predčasnega prenehanja pomeni, da se z nastankom pogojev za izvršitev zavarovanja štejejo vse nedospele zavarovane terjatve za dospele, da se nedenarne terjatve spremenijo v denarne terjatve in da se lahko med seboj pobotajo po njihovi trenutni vrednosti (close-out netting);

13. NeprostoVOLjna likvidacija je likvidacija, za katero ni podlage v vnaprejšnjem dogovoru ali kasnejšem sklepu strank."

4. člen

V prvem odstavku 5. člena se za besedilom "finančni instrument" doda besedilo "ali bančno posojilo".

V drugem odstavku 5. člena se za besedilom "finančnem instrumentu" doda besedilo "ali bančnem posojilu, ter za besedama "finančni instrumenti" pa se doda besedilo "ali bančno posojilo".

5. člen

7. člen se spremeni tako, da se glasi:

"7. člen

(1) Dajalec finančnega zavarovanja izpolni svojo obveznost zagotoviti finančno zavarovanje tako, da gotovino ali finančni instrument prenese ali izroči v posest prejemnika finančnega zavarovanja ali njegovega zastopnika ali tako, da v registru, v katerem se vodijo finančni instrumenti, zagotovi vpis pravice prejemnika zavarovanja na finančnem instrumentu.

(2) Dajalec finančnega zavarovanja izpolni svojo obveznost zagotovitve finančnega zavarovanja s sklenitvijo sporazuma o prenosu bančnega posojila v zavarovanje ali s sklenitvijo sporazuma o ustanovitvi zastavne pravice na bančnem posojilu.

(3) Za zagotovitev finančnega zavarovanja na bančnem posojilu iz 5. točke 3. člena tega zakona obvestitev dolžnika bančnega posojila ni potrebna, vendar nasproti njemu ta začne učinkovati šele z obvestilom dajalca finančnega zavarovanja."

(4) Vključitev bančnega posojila na seznam terjatev ali v register zadostuje za identifikacijo bančnega posojila in v razmerju do tretjih oseb, da je trejatev, ki se daje kot finančno zavarovanje, zagotovljena."

6. člen

V prvem odstavku 7.a člena se beseda "zastavljeni" nadomesti z besedilom "zastavljena gotovina, bančno posojilo ali ". Zadnji stavek pa spremeni tako, da se glasi:

"Če pri maksimalni zastavni pravici na gotovini, bančnem posojilu ali finančnem instrumentu ni določen najvišji znesek do katerega jamčijo, se šteje, da premoženje v celoti jamči za zavarovane terjatve."

Drugi odstavek se spremeni tako, da se glasi:

"(2) Finančno zavarovanje z maskimalno zastavno pravico se lahko ustanovi le na gotovini, bančnih posojilih ali finančnih instrumentih, ki se vodijo v registru."

7. člen

V prvem odstavku 8. člena se za besedama "finančne instrumente" doda besedilo "ali bančno posojilo".

V drugem odstavku se za besedama "finančnega instrumenta" doda besedilo "ali bančnega posojila" in za besedama " finančnem instrumentu" doda besedilo "ali bančnem posojilu".

8. člen

Drugi odstavek 10. člena se spremeni tako, da se glasi:

"(2) Če ni s pogodbo o finančnem zavarovanju dogovorjeno drugače, lahko prejemnik finančnega zavarovanja takoj, ko se izpolnijo pogoji za izvršitev zavarovanja, obdrži v zavarovanje preneseno gotovino, finančni instrument ali terjatve in upravičenja, ki izvirajo iz bančnega posojila, proda finančni instrument ali bančno posojilo, ali opravi pobotanje z zavarovano terjatvijo. Presežek vrednosti mora prenesti na dajalca finančnega zavarovanja."

PREHODNA IN KONČNA DOLOČBA

9. člen

(1) Določbe tega zakona se ne uporabljajo za razmerja, ki so nastala pred dnem uveljavitve tega zakona.

(2) Stvarne pravice, pridobljene pred dnem uveljavitve tega zakona, ostanejo v veljavi z vsebino, kot so bile ustanovljene.

(3) Postopki, ki so bili začeti pred dnem uveljavitve tega zakona, se nadaljujejo in dokončajo po določilih predpisov, ki so veljali pred dnem uveljavitve tega zakona.

10. člen

Ta zakon začne veljati 30. junija 2011.

III. OBRAZLOŽITEV

K 1. členu

Predlagane spremembe se nanašajo zgolj na zastarelo sklicevanje na direktive Skupnosti, ki so jih nadomestile druge direktive.

K 2. členu

Spremembe se nanašajo zgolj na zastarelo sklicevanje na direktive Skupnosti, ki so jih nadomestile druge direktive.

K 3. členu

Sprememba 3. člena zakona je potrebna zaradi uskladitve z SFD/FCD Direktivo. Določa se dodatno sredstvo oziroma predmet finančnega zavarovanja - bančno posojilo. Bančno posojilo predstavljajo, denarne terjatve, ki izhajajo iz kreditne pogodbe. Nekateri govorijo tudi o kreditnih zahtevkih kot predmetu zavarovanja, namreč dajalec zavarovanja zavaruje svoj dolg s terjatvijo, ki jo ima na podlagi predhodno sklenjene kreditne pogodbe do dolžnika.

Bančno posojilo kot sredstvo oziroma predmet zavarovanja ni nov institut v slovenskem pravnem prostoru. Že od 1. 1. 2007 so bančna posojila postala primerna za zavarovanje terjatev Evrosistema. Do sedaj je zavarovanja z bančnimi urejal Zakon o Banki Slovenije. S spremembo 3. člena in jasno definicijo bančnega posojila kot sredstva zavarovanja se razširja predmet oziroma obseg bančnih posojil, ki so primerno sredstvo finančnega zavarovanja. Za finančno zavarovanje so primerna vsa bančna posojila v katerih oseba navedena v drugem členu tega zakona odobri posojilo subjektu. Širjenje obsega (primernih) bančnih posojil za finančno zavarovanje, bo subjektom omogočilo novo možnost zavarovanja svojih terjatev. Sekundarni vpliv pa bo tudi večja dostopnosti in nižja cena kreditov, ki pa bo povezana tudi v lažji uporabi oziroma ustanovitvi takšnega finančnega zavarovanja. Predlog zakona v celoti prevzema definicijo bančnega posojila kot ga določa sprememba direktive, vendar pa izkorišča "opt-out" klavzulo, ki jo ponuja direktiva in kot predmet zavarovanja izključuje bančna posojila, kjer je dolžnik potrošnik, kot opredeljen v členu 3(a) Direktive 2008/48/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. aprila 2008 o potrošniških kreditnih pogodbah, razen ko je prejemnik zavarovanja ali dajalec zavarovanja takšnih bančnih posojil ena od institucij naštetih v drugi točki prvega odstavka 2. člena zakona. Razlog za takšno odločitev je v dodatnem varovanju položaja in izpostavljenosti potrošnika v pravnem prometu.

Prav tako se predlaga sprememba definicija gotovine, ki se usklajuje s SFD/FCD Direktivo. V sedanjih zaostrenih razmerah finančne krize je nujno, da se za zavarovanje operacij Evrosistema kot tudi drugih poslov lahko uporabi čimveč primerne premoženja. Tudi Smernica Evropske centralne banke z dne 13. decembra 2010 o spremembah Smernice ECB/2000/7 o instrumentih monetarne politike in postopkih Evrosistema (ECB/2010/30) (UL L št.336 z dne 21.12.2010, str. 63) izpostavlja vezane depozite kot primerno premoženje za zavarovanje operacij Evrosistema.

K 4. členu

Zaradi implementacije SFD/FCD Direktive se med sredstva finančnega zavarovanja dodajajo bančna posojila. Dajalec finančnega zavarovanja, lahko zagotovi finančno zavarovanje ali s

prenosom bančnega posojila na upravičenca ali ustanovitvijo zastavne pravice na bančnem posojilu v korist upravičenca.

K 5. členu

SFD/FCD Direktiva vsebuje enake ključne zahteve na področju obličnosti kot Direktiva 2002/47/ES. Tudi pri sklenitvi finančnega zavarovanja, katerega predmet je bančno posojilo je ena od temeljnih zahtev SFD/FCD Direktive odprava obličnosti oziroma kakršnikoli ovir (v smislu registracije ali obveščanja dolžnika), ki bi bile nujne za samo ustanovitev finančnega zavarovanja.

Za sklenitev finančnega zavarovanja v smislu zavezovalnega pravnega posla temelji naš sistem na načelu konsenzualnosti, ne zahteva se nobena oblika (51. člen Obligacijskega zakonika). Pri prenosu bančnega posojila v zavarovanje gre pravzaprav za institut, ki ga naš pravni red že pozna, in sicer za fiduciarno cesijo, ki jo ureja SPZ, zato specialna ureditev v tem zakonu ni potrebna. Za uspešen prenos terjatve se namreč že po veljavni ureditvi ne zahteva obvestilo dolžnika. Obvestilo dolžniku ima določene pravne posledice (glede pravnega subjekta izpolnitve), vendar pa za samo veljavnost zagotovitve finančnega zavarovanja v smislu 4. točke 3. člena zakona nima vpliva oziroma ni pogoj za njen nastanek.

V primeru, ko dajalec zavarovanja ne želi prenesti bančnega posojila na upravičenca, ampak zgolj v njegovo korist ustanoviti zastavno pravico na bančnem posojilu, pa je po veljavni ureditvi za nastanek zastavne pravice upravičenca na terjatvi, izvirajoči iz bančnega posojila, obvestitev dolžnika nujna. SPZ v prvem odstavku 179. člena določa, da zastavna pravica na terjatvi nastane v trenutku, ko dolжник zastavljene terjatve od zastavitelja prejme obvestilo, da je terjatev zastavljena. Za pridobitev zastavne pravice na terjatvi se po veljavni ureditvi zahteva veljavni pravni naslov iz katerega izhaja obveznost ustanoviti zastavno pravico, sporazum o ustanovitvi zastavne pravice (kot razpolagalni pravni posel) in z njim povezana razpolagalna sposobnost posameznika in izpolnitev drugih pogojev, ki jih določa SPZ. Glede veljavnega pravnega naslova SPZ ne zahteva nikakršne posebne oblike. Enako se tudi za razpolagalni pravni posel (sporazum o ustanovitvi zastavne pravice) ne zahteva nobena posebna oblika, saj ta lahko skupaj z zastavno pogodbo tvori enoten pravni posel. Vendar pa SPZ za perfektno ustanovitev zastavne pravice na terjatvi zahteva še izpolnitev realnega dejanja, ki zagotavlja publiciteto pravnega posla - obvestitev dolžnika. Zastavitelj mora obvestiti dolžnika zastavljene terjatve, saj je to konstitutivni pogoj za nastanek zastavne pravice na terjatvi. V primeru dogovora o naknadni obvestitvi o zastavitvi se zastavna pravica ustanovi šele z obvestilom.

Ena izmed temeljnih zahtev SFD/FCD Direktive je odprava vseh formalnih pogojev, od katerih bi bila lahko odvisna veljavnost oziroma neveljavnost finančnega zavarovanja. Zato je v primeru ustanovitve zastavne pravice na bančnem posojilu (v smislu finančnega zavarovanja) nujna specialna ureditev, ki za ustanovitev takšne oblike zavarovanja ne zahteva obvezne obvestitve dolžnika. Obvestilo dolžniku pa je treba ohraniti prav zaradi varstva dolžnika, in sicer v smislu učinkovanja in pravilne izpolnitve dolžnika bančnega posojila prejemniku bančnega posojila. Če dolжник bančnega posojila, ki je predmet finančnega zavarovanja o ustanovitvi, ni obveščen lahko veljavno izpolni svoj dolg dajalcu finančnega zavarovanja.

V skladu s členom 1(5) Direktive SFD/FDC se določa, da že vključitev na seznam terjatev ali morebitni register zadostuje za identifikacijo bančnega posojila in kot dokaz, da je bila terjatev dana v zavarovanje v razmerju do tretjega. V razmerju dolžnika bančnega posojila pa se prav

zaradi njegovega dodatnega varstva in seznanjenosti zahteva njegova neposredna obvestitev za namene učinkovanja.

K 6. členu

S predlagano spremembo se možnost ustanovitve maksimalne zastavne pravice razširja tudi na bančno posojilo, vendar pa velja enaka ureditev kot za finančne instrumente in tudi pogoj, da se maksimalna zastavna pravica lahko ustanovi le na tistih bančnih posojilih, ki se vodijo v obliki registra, saj to pripomore k večji transparentnosti glede razpolaganja in zagotavlja večjo pravno varnost tretjih oseb in tudi imetnikov pravic, ki z vpisom učinkujejo erga omnes.

K 7. členu

SFD/FCD Direktiva nalaga, da morajo države članice zagotoviti uporabniku zavarovanja čim bolj učinkovite možnosti njihove realizacije. Glede bančnih posojil določa, da se zavarovanje realizira s prodajo ali prisvojitvijo in poboto njihove vrednosti z ustreznimi finančnimi obveznostmi, ali z uveljavljanjem njihove vrednosti pri izpolnitvi finančnih obveznosti. Navedeno je razlog za predlagano spremembo 8. člena ZFZ in s tem tudi bančna posojila podvreči enakim pravilom o izvensodni prodaji zastavljene terjatve, kot v primeru zastavitve finančnih instrumentov in možnosti izvensodne prodaje le teh.

K 8. členu

S spremembo se izrecno omogoča možnost realizacije zavarovanja na bančnem posojilu. Upravičencu zavarovanja se določa možnost, da pravice oziroma terjatve iz bančnega posojila, ki so predmet zavarovanja, proda ali jih pridobi (preidejo nanj) kot to zahteva člen 4 točka c SFD/FCD Direktive.

K 9. členu

S predlagano prehodno določbo se zaradi načela varstva zaupanja v pravo in varstva pridobljenih pravic izrecno določa, da se pravila tega zakona ne bodo uporabljala za postopke, razmerja in stvarne pravice, ki so nastala pred njegovo uveljavitvijo.

K 10. členu

S predlagano določbo se določa začetek veljavnosti in uporabe predloga zakona v skladu z zahtevo Direktive, to je 30. junij 2011.

IV. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO

1. člen

(1) Ta zakon v skladu z Direktivo 2002/47/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 6. junija 2002 o dogovorih o finančnem zavarovanju (UL L št. 168 z dne 27. 6. 2002, z vsemi spremembami, v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2002/47/ES) določa posebna pravila, ki veljajo za finančna zavarovanja terjatev, sklenjena med določenimi subjekti na finančnih trgih.

(2) Glede razmerij, ki jih ta zakon ne ureja, veljajo pravila, določena z drugimi zakoni.

2. člen

(1) Subjekti iz prvega odstavka 1. člena tega zakona so:

1. Osebe javnega prava držav članic Evropske unije (v nadaljnjem besedilu: države članice), zadolžene za upravljanje javnega dolga in osebe javnega prava držav članic, ki so upravičene voditi račune za stranke;

2. Centralne banke držav članic, Evropska centralna banka, Mednarodni denarni sklad, Evropska investicijska banka, Banka za mednarodne poravnave, multilateralne banke za razvoj v smislu člena 1/(19) Direktive 2000/12/ES Evropskega Parlamenta in Sveta z dne 20. marca 2000 o začetku opravljanja in opravljanju dejavnosti kreditnih institucij (UL L št. 126 z dne 26. 5. 2000, z vsemi spremembami);

3. Naslednje nadzorovane finančne organizacije:

– Kreditne institucije v smislu 1(1) člena Direktive 2000/12/ES, Evropskega Parlamenta in Sveta z dne 20. marca 2000 o začetku opravljanja in opravljanju dejavnosti kreditnih institucij, vključno z institucijami, opredeljenimi v 2(3) členu te Direktive (UL L št. 126 z dne 26. 5. 2000, z vsemi spremembami);

– Investicijske družbe v smislu 1(2) člena Direktive Sveta 93/22/EGS z dne 10. maja 1993 o investicijskih storitvah na področju vrednostnih papirjev (UL L št. 141 z dne 11. 6. 1993, z vsemi spremembami);

– Finančne institucije v smislu 1(5) člena Direktive 2000/12/ES, Evropskega Parlamenta in Sveta z dne 20. marca 2000 o začetku opravljanja in opravljanju dejavnosti kreditnih institucij (UL L št. 126 z dne 26. 5. 2000, z vsemi spremembami);

– Zavarovalnice v smislu člena 1(a) Direktive 92/49/EGS z dne 18. junija 1992 o spremembah Direktiv 73/239/EGS in 88/357/EGS in o uskladitvi zakonov in drugih predpisov o neposrednem zavarovanju razen življenjskega zavarovanja (UL L št. 228 z dne 11. 8. 1992, z vsemi spremembami – Tretja direktiva o premoženjskem zavarovanju) in zavarovalnice, ki opravljajo posle življenjskih zavarovanj v smislu člena 1(a) Direktive 2002/83 ES Evropskega Parlamenta in Sveta z dne 5. novembra 2002 o življenjskem zavarovanju (UL L št. 345, z dne 19. 12. 2002, z vsemi spremembami);

– Družbe za vzajemna vlaganja v prenosljive vrednostne papirje v smislu člena 1(2) Direktive 85/611/EGS z dne 20. decembra 1985 o usklajevanju zakonov, podzakonskih aktov in administrativnih določb, ki se nanašajo na podjetja za vzajemno investiranje v prenosljive vrednostne papirje (UL L št. 375 z dne 31. 12. 1985, z vsemi spremembami);

– Družbe za upravljanje v smislu člena 1a(2) Direktive 85/611/EGS z dne 20. decembra 1985 o usklajevanju zakonov, podzakonskih aktov in administrativnih določb, ki se nanašajo na podjetja za vzajemno investiranje v prenosljive vrednostne papirje (UL L št. 375 z dne 31. 12. 1985, z vsemi spremembami);

4. Klirinške družbe, izvajalci plačilnega prometa, izvajalci poravnav v plačilnem prometu v smislu člena 2(c), (d) in (e) Direktive 98/26/ES Evropskega Parlamenta in Sveta z dne 19. maja

1998 o dokončnosti poravnave pri plačilih in sistemih poravnave vrednostnih papirjev (UL L št. 166 z dne 11. 6. 1998, z vsemi spremembami).

(2) V pravnem redu Republike Slovenije se za subjekte iz prejšnjega odstavka štejejo:

1. Država;
2. Banka Slovenije;
3. Banke;
4. Zavarovalnice;
5. Investicijski skladi;
6. Družbe za upravljanje investicijskih skladov;
7. Klirinško-depotna družba;
8. Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije, Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, Slovenska odškodninska družba, Kapitalska družba, Slovenska izvozna družba oziroma pooblaščen institucija po Zakonu o zavarovanju in financiranju mednarodnih gospodarskih poslov (Uradni list RS, št. 2/04), druge gospodarske družbe in skladi, katerih ustanovitelj je Republika Slovenija;
9. Druge nadzorovane finančne organizacije, nad katerimi opravlja nadzor pristojni nadzorni organ v skladu z zakoni, oziroma drugimi predpisi, ki urejajo opravljanje bančnih storitev ter drugih finančnih storitev.

(3) Za subjekte iz prvega odstavka 1. člena tega zakona se štejejo tudi druge pravne osebe, ki izpolnjujejo merila, določena v zakonu, ki ureja gospodarske družbe, v skladu s katerimi se določena pravna oseba uvršča med velike družbe, kadar sklepajo posle finančnega zavarovanja z osebami, navedenimi v prvem in drugem odstavku tega člena.

3. člen

Posamezni izrazi, uporabljeni v tem zakonu, imajo za potrebe tega zakona naslednji pomen:

1. Finančno zavarovanje je prenos finančnega instrumenta oziroma gotovine v zavarovanje ali zastavna pravica na finančnem instrumentu oziroma gotovini;
2. Finančni instrument so delnice in drugi vrednostni papirji, obveznice in drugi dolžniški vrednostni papirji, namenjeni trgovanju na kapitalskem trgu; serijski vrednostni papirji, ki jih izda posamezen izdajatelj delnic oziroma obveznic, in ki dajejo imetniku oblikovalno upravičenje do odkupa, prodaje oziroma zamenjave teh vrednostnih papirjev za druge vrednostne papirje izdajatelja, in z uresničitvijo katerega je med imetnikom in izdajateljem sklenjena pogodba o odkupu, prodaji oziroma zamenjavi teh vrednostnih papirjev (razen plačilnih instrumentov), vključno s prenosljivimi kuponi vzajemnih skladov, instrumenti denarnega trga, dolžniški papirji, ki jih izdaja Banka Slovenije in vse ostale pravice in upravičenja v zvezi z zgoraj omenjenimi finančnimi instrumenti;
3. Gotovina je denarna terjatev do finančne institucije, vključno z Upravo Republike Slovenije za javna plačila, pri kateri ima upnik odprt račun ali depozit na vpogled oziroma druga pravica upnika do takojšnjega izplačila denarja, ki ga je izročil družbi za izdajo elektronskega denarja oziroma drugi finančni instituciji, v zvezi s katero mora finančna institucija zagotavljati z zakonom predpisane zahteve po obvladovanju tveganj. Gotovina po tem zakonu ne pomeni bankovcev in kovancev;
4. Prenos finančnega instrumenta v zavarovanje je finančno zavarovanje, pri katerem pravica na finančnem instrumentu ali gotovina v času trajanja zavarovanja preide iz dajalca finančnega zavarovanja na prejemnika finančnega zavarovanja;
5. Zastavna pravica na finančnem instrumentu oziroma gotovini je finančno zavarovanje, pri katerem pravica na finančnem instrumentu oziroma gotovini v času trajanju zavarovanja ostane dajalcu finančnega zavarovanja, prejemnik zavarovanja pa pridobi zastavno pravico;

6. Pogodba o finančnem zavarovanju je dogovor, s katerim se dajalec finančnega zavarovanja zaveže ustanoviti zastavno pravico na finančnih instrumentih oziroma gotovini ali pa prenesti svojo pravico na finančnih instrumentih oziroma gotovino v zavarovanje v korist prejemnika zavarovanja;
7. Zagotovitev finančnega zavarovanja pomeni opravo tistih dejanj, ki so potrebna za ustanovitev zastavne pravice na finančnih instrumentih oziroma gotovini ali za prenos finančnih instrumentov oziroma gotovine v zavarovanje v korist prejemnika finančnega zavarovanja;
8. Nadomestni predmet pomeni v primeru zavarovanj, katerih predmet je gotovina, plačilo iste vsote denarja v isti valuti, v primeru zavarovanj, katerih predmet so finančni instrumenti, pa zagotovitev finančnih instrumentov istega izdajatelja oziroma dolžnika, iste emisije ali razreda, enake nominalne vrednosti, v katerih so inkorporirane enake pravice. Če so s pogodbo o finančnem zavarovanju določene druge premoženjske pravice, ki se morajo ob nastopu določenih okoliščin zagotoviti namesto v zavarovanje danih finančnih instrumentov, se tudi zagotovitev teh premoženjskih pravic šteje za nadomestni predmet;
9. Pogoji za izvršitev zavarovanja nastanejo z neizpolnitvijo pogodbe oziroma drugim podobnim dogodkom, dogovorjenim med strankama ali določenim z zakonom, z nastopom katerega pridobi prejemnik finančnega zavarovanja pravico do unovčenja finančnega zavarovanja, prilastitve finančnega zavarovanja ali zaradi katerega nastopijo posledice pogodbeno dogovorjenega pobota zaradi predčasnega prenehanja (close-out netting);
10. Zavarovanje izpolnitve obveznosti je zavarovanje, dano na podlagi pogodbe o finančnem zavarovanju in se lahko v skladu s tem zakonom nanaša na sedanje, bodoče, pogojne, nepogojne, zapadle ali odložene obveznosti, ne glede na to, ali izvirajo iz enega ali več pogodbenih razmerij, obveznosti tretjih oseb, obveznosti, ki so določene ali določljive po vrsti in pa občasne obveznosti, ki zapadejo v določenih časovnih presledkih;
11. Dogovor o pobotu zaradi predčasnega prenehanja pomeni, da se z nastankom pogojev za izvršitev zavarovanja štejejo vse nedospele zavarovane terjatve za dospele, da se nedenarne terjatve spremenijo v denarne terjatve in da se lahko med seboj pobotajo po njihovi trenutni vrednosti (close out netting);
12. Neprostovoljna likvidacija je likvidacija, za katero ni podlage v vnaprejšnjem dogovoru ali kasnejšem sklepu strank.

5. člen

- (1) Če je v tem zakonu določeno, da lahko prejemnik zavarovanja proda finančni instrument, ga mora prodati na primeren način kot dober strokovnjak glede na razmere na finančnem trgu.
- (2) Če je v tem zakonu določeno, da lahko prejemnik zavarovanja pridobi pravico na finančnem instrumentu ali da pobotno izjavo, se šteje, da imajo finančni instrumenti najmanj vrednost, kot bi bila dosežena s prodajo iz prejšnjega odstavka.

6. člen

- (1) Za veljavnost pogodbe o finančnem zavarovanju se ne zahteva nobena oblika, razen pisnega dokaza o zagotovitvi finančnega zavarovanja in sklenitvi pogodbe o finančnem zavarovanju.
- (2) Za pisni dokaz iz prejšnjega odstavka se šteje vsak zapis, nosilec podatkov ali drug predmet, primeren za dokaz zagotovitve finančnega zavarovanja oziroma sklenitve pogodbe o finančnem zavarovanju.

7. člen

Dajalec finančnega zavarovanja izpolni svojo obveznost zagotoviti finančno zavarovanje tako, da gotovino oziroma finančni instrument prenese ali izroči v posest prejemnika finančnega zavarovanja oziroma njegovega zastopnika ali tako, da v registru, v katerem se vodijo finančni instrumenti, zagotovi vpis pravice prejemnika zavarovanja na finančnem instrumentu.

7.a člen

(1) Finančno zavarovanje iz 5. točke 3. člena tega zakona se lahko zagotovi tudi kot zastavna pravica za zavarovanje ene ali več terjatev, ki izvirajo iz določenega pravnega razmerja in katerih višina oziroma dospelost v trenutku ustanovitve zastavne pravice ni določena, tako da se določi najvišji znesek, do katerega za zavarovane terjatve jamči zastavljeni finančni instrument (v nadaljnjem besedilu: maksimalna zastavna pravica). Če pri maksimalni zastavni pravici na finančnem instrumentu ni določen najvišji znesek, do katerega jamči zastavljeni finančni instrument, se šteje, da finančni instrument v celoti jamči za zavarovane terjatve.

(2) Finančno zavarovanje z maksimalno zastavno pravico se lahko ustanovi le na tistih finančnih instrumentih, ki se vodijo v obliki registra in se pravica zavarovanja na finančnem instrumentu pridobi z vpisom v ta register.

(3) Za maksimalno zastavno pravico se smiselno uporabljajo določbe Stvarnopravnega zakonika (Uradni list RS, št. 87/02) o maksimalni hipoteki, če ni s tem zakonom drugače določeno.

8. člen

(1) V primeru zagotovitve finančnega zavarovanja iz 5. točke 3. člena tega zakona, lahko prejemnik finančnega zavarovanja, če ni s pogodbo o finančnem zavarovanju dogovorjeno drugače, takoj, ko se izpolnijo pogoji za izvršitev zavarovanja, na primeren način izvensodno proda zastavljene finančne instrumente, ne da bi mu bilo potrebno o prodaji prej obvestiti dajalca zavarovanja, počakati s prodajo določen čas, opraviti javno dražbo ali pridobiti dovoljenje za prodajo.

(2) Če je tako določeno s pogodbo o finančnem zavarovanju in če pogodba vsebuje elemente za določitev vrednosti finančnega instrumenta, lahko prejemnik zavarovanja pridobi pravico na zastavljenem finančnem instrumentu, ko se izpolnijo pogoji za izvršitev zavarovanja. V tem primeru se šteje, da je prejemnik pridobil pravico po vrednosti, ki je dogovorjena s pogodbo.

10. člen

(1) V primeru finančnega zavarovanja iz 4. točke 3. člena tega zakona, lahko prejemnik finančnega zavarovanja, če ni s pogodbo o finančnem zavarovanju dogovorjeno drugače, v času trajanja finančnega zavarovanja razpolaga s finančnim instrumentom ali gotovino.

(2) Če ni s pogodbo o finančnem zavarovanju dogovorjeno drugače, lahko prejemnik finančnega zavarovanja takoj, ko se izpolnijo pogoji za izvršitev zavarovanja, obdrži v zavarovanje preneseno gotovino ali finančni instrument, proda finančni instrument, ali opravi pobotanje z zavarovano terjatvijo. Presežek vrednosti mora prenesti na dajalca finančnega zavarovanja.

(3) Če ni s pogodbo o finančnem zavarovanju dogovorjeno drugače, mora prejemnik finančnega zavarovanja, ki v času trajanja zavarovanja razpolaga z finančnimi instrumenti ali gotovino, najkasneje na dan dospelosti zavarovane terjatve zagotoviti nadomestni predmet.

(4) Če pogoj za izvršitev zavarovanja nastane pred dnevom, ko je prejemnik finančnega zavarovanja dolžan zagotoviti nadomestno zavarovanje, lahko prejemnik zavarovanja opravi pobotanje zaradi predčasnega prenehanja.

V. PREDLOG, DA SE PREDLOG ZAKONA OBRAVNAVA PO NUJNEM OZIROMA SKRAJŠANEM POSTOPKU

Predlagana je obravnava predloga zakona v skrajšanejm postopku saj gre za manj zahtevne uskladitve zakona s pravom Evropske unije. Direktiva zahteva, da države članice določbe prenesejo oziroma uskladijo do 31. 12. 2010, določbe pa se morajo začeti uporabljati 1. 6. 2011.